

אמונים בני

דברות קודש מאת
כ"ק רבינו אב"ד שליט"א

רעווא דרעוויז שב"ק פרשת חיי שרה תשפ"ה
ההשגחה הפרטית של השי"ת בעניני השידוכים

♦ בני עמודי דגרסי ♦
דברות ושיחות קודש ושיעורי הלכה בהיכל כולל גבוה להוראה בביהמ"ד

פרשת תולדות
מברכים כסליו - תשפ"ה

יו"ל ע"י מכון

'אמונים נצר - קאסאן'

***
 לקבלת הד"ר
 ולכל ענייני הגליח
 ניתן לפנות לפקס הג"ר
 או לפל: 058.32.94976
 ***

י"ד ע"י מכן
אמונים נצר - קאסאן
 בית שמש
 ***
 פקס: 02.5666.566

תוכן העניינים

דברות קודש

תעווא הרעווין שב"ק פרשת חיי שרה תשפ"ד

ההשגחה הפרטית של השי"ת בענייני השידוכים.....ג

'הולך אחר שיח"ה נאה' הערות וקושיות בפרשת חיי שרה + 'מה' אשה לאיש'
 הדרך הנכונה בענין השידוכים + 'יושב ומזווג זיווגים' הזיווגים הם רק מהשי"ת + 'פה'
 שיחתן של עבדי אבות' הלימודים בזה מפרשתן + 'הם תמימים ושנותיהם תמימים'
 מדרגתם של האבות הק' בזה + 'אין יאוש בעולם כלל' הלימוד מאאע"ה להתגבר על היאוש

סיפורי צדיקים לפני ברכת המזון

רביה"ק ה'בני שלשים' זי"ע מקאסאן - כ"ג מרחשון.....יב

ביני עמודי דגרסי

מעמד פתיחת שערי 'כולל גבוה להוראה' בביהמ"ד

דרכי הלימוד ונחיצות השימוש בהוראה.....טו

דברי חיזוק בתחילת שיעור בהיכל הכולל

התורה והתפילה תרי ריעין דלא מתפרשין.....כג

נקודות מתוך השיעור בהלכ' מבילת כלים בהיכל הכולל

חיוב טבילה בכלי פלסטיק ואינדוקציה.....כו

דברות קודש

דעווא דרעוויזן פרשת חיי שרה תשפ"ה

♦ 'מה' אשה לאיש' ♦

ההשגחה הפרטית של השי"ת בעניני השידוכים

הולך אחר שיח"ה נאה הערות וקושיות בפרשת חיי שרה ♦ 'מה' אשה לאיש' הדרך הנכונה בענין השידוכים ♦ 'יושב ומזווג זיווגים' הזיווגים הם רק מהשי"ת ♦ 'יפה שיחתן של עבדי אבות' הלימודים בזה מפרשתן ♦ 'הם תמימים ושנותיהם תמימים' מדרגתם של האבות הק' בזה ♦ 'אין יאוש בעולם כלל' הלימוד מאאע"ה להתגבר על היאוש

תיבת 'בכל', והרי בפרשת וירא מבואר באריכות ובהרחבה הנס של לידת יצחק לאברהם. ואם יש טעם שצריך שוב לחזור על זה שהיה לו בן, למה לא כתיב בפירוש בפסוק שהיה לו בן אלא זה רק מרומז בגימטריא.

עוד יש להבין את הלשון 'בא בימים', ולמה לא הספיק בזה שנכתב 'ואברהם זקן'. וזקה"ק בעל 'בני שלשים' זי"ע **מקאסאן** [שהיום בלילה (כ"ג מרחשון) חל יומא דהלולא קדישא דיליה] כותב בספרו **ויפתח יוסף** (פרשקן ד"ה ואברהם זקן (הג'')) לבאר הלשון של 'בא בימים', וז"ל: 'שמעתי בשם הצדיקים **זצ"ל** הפירוש, שבא בשני ימים, ביום הלידה וביום המיתה, סוד אמרם ז"ל (אבות פ"ג מ"ב) 'מאין באת ולאן אתה הולך'. ובזה פירשנו בדרך רמז ענין המתקת הדינים

'הולך אחר שיח"ה נאה'

הערות וקושיות בפרשת חיי שרה

בפרשתן (כג ב) 'ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה'. ובמדרש (נח ב) הסמיך לכאן הפסוק **בתהלים** (לו יח) 'יודע ה' ימי תמימים ונחלתם לעולם תהיה' ומסיים 'כשם שהן תמימים כך שנותם תמימים', ויש להבין מאי בעי לאשמועינן בזה.

בהמשך הפרשה (כד ב) 'ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל'. וכתב רש"י (ד"ה נרך) 'בכל עולה בגימטריא בן, ומאחר שהיה לו בן היה צריך להשיאו אשה'. ולכאורה זהו פלא והפלא שהוצרך הכתוב להשמיענו שהיה לו בן על ידי הגימטריא של

כי במה נחשב הוא, וה'איך' אין לו קצוות, וממילא יוכלו להשיג כל טוב העוה"ז גם כן כי בערכו כל הצדדים שווים, עכ"ד. ויש לומר עוד בביאור ענין 'בא בימים'.

עוד בפרשה (כד מט) 'ואבוא היום אל העיני', והביא רש"י (ד"ה ואלבוא) מהמדרש (טו יא, טו ס) שדרשו בזה 'היום יצאתי והיום באתי, מכאן שקפצה לו הארץ. אמר רבי אחא יפה שיחתן של עבדי אבות מתורתן של בנים שהרי פרשה של אליעזר כפולה בתורה, והרבה גופי תורה לא ניתנו אלא ברמיזה'. וצריך באמת להבין אמאי יפה שיחתן ומה המעלה והלימוד שיש בזה שלכן נשנתה הפרשה שוב ושוב באריכות מופלגת.

ובספה"ק עבודת ישראל (פרשת ד"ה נסס הריב"ט) הביא מרבינו הבעש"ט הק' זי"ע שפירש שמפסוק זה גופא 'יוצא שם לקפיצת הארץ' [והוא שם אהו"ה שגרמו ב"ת של התיבות 'ואבוא היום אל העיני'], וזה הפירוש 'מכאן - שקפצה לו הארץ' שמפסוק זה גופא קפצה, ועל זה סיים רש"י שיפה שיחתן של עבדי אבות 'כי בשיחתן רומזים סודות נפלאות עם יהודים לקפיצת הארץ מה שאין ביד בנים אפי' על פי תורתן', עכ"ד. ויש לבאר עוד ענין זה והלימוד השייך לכל אחד ואחד.

בגמרא (ב"ק ק"ט:) איתא: 'מטבע של אברהם אבינו זקן וזקנה מצד

בשרשם, דידוע דאם האדם משפיל עצמו אז הדינין בטלים ובדלים ממנו כי אין להם על מה לחול, ועיקר השפלות שיסתכל בשרשו כי עפר אתה ואל עפר תשוב ודו"ק. ושפיר מסיים קרא 'וה' ברך את אברהם בכל' כי אין מחסור ליראיו'.

היינו שעל ידי זה שאברהם אע"ה זכר תמיד את יום לידתו ויום מיתתו, והתבונן שהאדם יסודו מעפר וסופו לעפר, וזה לבוא למידת הענווה והשפלות, וממילא על ידי זה התברך בכל כי אין לדינים על מי לחול. וכנודע מהרה"ק הרבי ר' בער זי"ע (הוצא בספה"ק זאט זכרון פרי יתרו ד"ה וסעו מרפדים, ועוד) שפירש בלישנא דגמרא (שבת קנו.) 'אין מזל לישראל', שבכוח מידת 'אין' - נשפע ממזל העליון שפע רב של בני היי ומזוני, וכמו שכתוב (תהילים קמ"א) 'מאין - יבוא עזרי'. כיון שעל ידי השפלות והענווה נמתקים הדינים כי אין פה כלל את האדם שעליו יש דינים, באשר הוא מחשיב את עצמו לאין ואפס.

ועוד ביאר בזה הרר"ב זי"ע (הוצא בלאגרא דכלה פרשת וישב ד"ה וישב (הד'), נני לדיק פרשת וישב ד"ה א"י וישב יעקב, ועוד) שהגה אמרו חז"ל (ב"ב כה:) 'הרוצה להחכים ידרים, הרוצה להעשיר יצפין', ואמר הוא ז"ל שיש אופן לזכות לבי' הקצוות ולשני שולחנות כאחד, וזאת 'כאשר ישפיל ויכניע עצמו ויבוא למדרגת אין בענווה האמיתית, אז לא שייך אצלו עוד שום קצה לכנות שם דרום או צפון

ולהיות שרוי בדאגות, לחצים ומתחים, וזה הדרך להגיע לשידוך הנכון, ועוד דברי הבל.

וממילא האדם מתבלבל לגמרי ולא יודע מה השיעור של ההשתדלות שמוטל עליו, ועל ידי זה במקום שזה יהיה אצלו זמן של שמחה ושלוות הנפש שהוא זוכה להמשיך את שרשרת הדורות, ונהפוך הוא אשר כולו מתמלא בעגמת נפש ועול מיותר, ומסתובב טרוד ודואג ומבלבל ומלא במתח ולחץ, ואינו יודע את אשר לפניו.

אבל האמת הברורה היא כפי שהורונו חז"ל בגמרא (מו"ק יט'): 'מן התורה מן הנביאים ומן הכתובים מה' אשה לאיש, מן התורה דכתיב (פרשתן כד ג) 'מה' יצא הדבר', מן הנביאים דכתיב (שופטים יד ד) 'ואביו ואמו לא ידעו כי מה' היא', מן הכתובים דכתיב (משלי יט יד) 'בית והון נחלת אבות ומה' אשה משכלת'. והיינו שאף שהכל זה מה', והבורא ית"ש הוא עשה ועושה ויעשה לכל המעשים, אבל בשידוך יש בזה התגלות מיוחדת של מה' אשה לאיש.

כמו שאמרו בגמרא (סוטה ג) שארבעים יום קודם יצירת הולד כבר יוצאת בת קול ואומרת 'בת פלוני לפלוני', ונמצא שלכל אחד מוכן כבר השידוך בעבורו והוא רק צריך למצוא אותו, וכמו שאמרו (קידושין כ:): שמציאת הזיווג הוא כמו בעל אבידה שמחזר אחר

אחד ובחור ובתולה מצד אחר', ופירש רש"י (ד"ה נמור ד"ה זקן) דקאי על אברהם ושרה ועל יצחק ורבקה. ולהבין בעי מה היה הענין והתכלית של מטבע זה, ולאיזה צורך תיקנו אברהם אבינו עליו השלום שכל מעשיו היו כדי לפרסם אלוקותו ית' בעולם.

'מה' אשה לאיש'

הדרך הנכונה בענין השידוכים

הנה בפרשתנו נשנה ונכתב השידוך הראשון שהיה בעולם, שאברהם אבינו שלח את אליעזר עבדו למצוא את הזיווג הנכון לבנו ליצחק. וממילא כשהאדם רוצה לדעת את הדרך אשר ילך בה כשעומד בתקופה שצריך לגמור שידוך לבנו או לבתו כשילדיו הגיעו לפרקם, עליו להתבונן בפרשה זאת וללמוד איך התנהג אבי האומה וראש המאמינים בדבר זה, ומכאן תצא הוראה לישראל מהי הדרך הנכונה בענין השידוכים.

מדרך העולם שיש הרבה דברי הבל וסרק במהות הפעולות הנצרכות כשמחפשים שידוך, זה אומר בכה וזה אומר בכה, האחד יאמר שרק אם תשלם לשדכן פלוני סכום בן חמש ספרות עד שהוא יעבוד בשבילך קשה, תוכל לסגור שידוך ולמצוא את הזיווג הנכון, ומבלעדי זה אין עזרה וישועה. ורעהו יורה שיש להסתובב במשך כמה שבועות ולדבר כל היום בטלפון

כמו שכתוב **בספר חסידים** (סי' תקכ"א) בזה"ל: 'ראובן שדיבר להשיא בתו לשמעון ודיברו לקיים באמונתם, ועבר שמעון על אמונתו, אף על פי שבייש את בתו יחשוב ראובן גם זו לטובה, כיון שלקח אשה אחרת הרי נגזר לו, ואלו היה שמעון נושא את בתו היה לה למות כדי שישא אותה שנשא, לכך אל יצטער ואל יתקוטט עם שמעון ואל יראה לו פנים זועפים כי כל הזוגים מן הקדוש ברוך הוא'. ושם במקום אחר (סי' שפ"א) איתא: 'מעשה בבתולה אחת שלא היתה מתקשטת אמרו לה מי שרואה אותך שאינך מתקשטת אין תובעין אותך, אמרה כיון שהקב"ה הוא ממציא זווגים איני דואגת ונתגלגל הדבר שלקחה ת"ח וצדיק'.

וכתב על זה הרה"ק מבוטשאטש זי"ע (מילי דחסידות ס"ט) בדברים נפלאים ונחוצים וזל"ק: 'כי בחי' הזיווג הוא כולל כל ההנהגות וצירופי המשטרים והשלוחים אשר ע"י זה מתפעלים כל השינוים. והטועים וסוברים שיש פעולות יוצאות מההשגחה עליונה הפרטית שמהש"י תמיד בכל מה שנוגע לעם בני ישראל, טעות זה יש בו ירידת פלאים וגורר הרבה ירידות ח"ו. כי בהיות אמונת הש"י תקוע בלב אין כוח המסית להדיח, ואין לו שום יד לייעץ לרע ח"ו, כי אחר שמתגלה בדעת שהכל מהש"י עפ"י השגחתו התמידית, הרי נראה בעליל שרק רצון הש"י הוא העיקר, ורק המסית הוא המטמם הלב

אבידתו, דהיינו שזה נחשב שהשידוך כבר היה אצלו ורק נאבד ממנו ומוטל עליו לחפשו ולמצאו בעז"ה.

ההשגחה פרטית הכי גדולה היא בעניני השידוכים, והתוצאה תהיה שווה בין כה וכה, והאיש הבער ולא ידע מסבך את הענינים בידיים, ומכלה את ממונו לריק במרדף אחר שדכן מפורסם ויקר בחושבו שרק ממנו תצמח הישועה, במקום להשליך על ה' את יהבו, ולהסתובב ברוגע ובשלוות הנפש, לעשות את מעט ההשתדלות שמוטלת עליו מצד חיוב השתדלות ותו לא מידי.

האדם הוא רק 'עומד מהצד' של בנו או בתו, ולא הוא 'עושה' ו'גומר' את השידוך, אלא הבורא ית"ש עושה את השידוך ומנהל אותו כרצונו, ועל האדם מוטל לדעת שהכל רק מאיתו ית"ש, והנשמה כשירדה לעולם התחלקה לשנים, ולכן האיש והאשה לבדם הם רק 'פלא גופא' (וה"ק ויקרא ז:), וכשנושא אדם אשה מתחברים ב' חלקי הנשמה והיו לאחד, ולא צריך 'לייצר' פה איזה שידוך חדש, אלא לסמוך על השי"ת שינהל את כל הענינים באופן הטוב ביותר, ולהתחזק באמונה ובטחון ובתפילה.

'רעב ומזווג זיווגים'
הזיווגים הם רק מהשי"ת

הוא יסגר ויגמר למזל טוב גם שלא בדרך הטבע כלל.

כמו שאמרה לי אימי מורתי ע"ה שכשהיא עמדה בפרק האשה מתקדשת וחיפשו לה שידוך, אמרה להוריה שאינה מסכימה בשום אופן להשתדך עם בחור שיש לו משקפיים, [כי כן עלה הרצון לפניה], ולבסוף אחר שבאה בברית האירוסין עם כ"ק **אאמו"ר** וצ"ל וחזרה לביתה שאלוה הוריה מה אומרת על החתן וכו', ואח"כ שאלו אותה מה עם המשקפיים, ולא ידעה במה המדובר כי היתה בטוחה שלא היו לו משקפיים ובאמת כן היו לו. ואף שהיה מנוי וגמור בדעתה שאינה מסכימה ואינה רוצה חתן שלובש משקפיים, מכל מקום כיון שהיה זה השידוך הנכון סימא הקב"ה את עיניה ולא שמה לב שיש לו משקפיים. ומזה נלמד שאל לו לאדם להרבות בהשתדלות מיותרת ולבטוח בכוחותיו שלו, כי ממילא השידוך שנגזר הוא זה שיגמר בשעה טובה ומוצלחת כי כן גזרה חכמתו יתברך.

'פה שיחתן של עבדי אבות' הלימודים בזה מפרשתן

את כל זה רואים אנו בפרשתן, אשר יש לנו מתנה מיוחדת שבעוד שסדר יומו של אברהם אע"ה לא נכתב כלל בתורה ואיננו יודעים איך עשה השתדלות לפרנסתו וכדו', אבל לעומת זאת את אופן

וסותם העינים מלראות שאין רגע ואין שום פעולה בלתי השגחתו, כידוע להיודעים והרואים בעינא פקיא.

מה שאין כן מי שמפוקפק בדבר זה הרי פותחין לו לכל ענייני מטטומי הלב ולכל ענייני ההסתות, הן מצד חסרון דביקות האהבה הן מצד חסרון יראה השלימה. ומלבד זה כיון שנפל אדם במצודה זו בטעות ההסתרות, ואה"י אשר אה"י כתיב, שכפי הנהגת אדם כן הנהגת הש"י עמו 'ואם תעזבו יזניחך לעד' כתיב (דברי הימים-6 כה ט), נמצא נמשך מזה תכלית הירידה לבלתי תקומה ח"ו.

וכן הוא בכל מקרה בני אדם הן בענייני זיווגים הן בענייני פרנסה, שמלבד שרואים גם בענייני בשר שהכל מאתו ואין להסתפק בזה, אך גם אם לפי שעה נעלם זאת מעיניו, כי לא כל העיתים שוות ולפעמים הלב אטום ח"ו מחמת סיבות והרפתקאות, לזה צריך עכ"פ אימוץ וחיזוק מליפול לרשת הטעות ע"י המסית והמדיח ח"ו שזהו תחילת נפילה, ועל זה אמרו חז"ל אלמלא הקב"ה עוזרו וכו' (סוכה נג:), עכ"ל.

יש לחזור על זה בכל עת ולזכור שרק השי"ת מנהיג את עולמו בחן בחסד וברחמים ויש לאדם להישען ולבטוח עליו ולא לתת ליצר הרע לבלבלו ולהכניס למוחו וליבו דאגות טרדות ובלבולים, וכשיבוא הזמן והעת של השידוך הנכון והמוכרז מלעילא,

ואות שמי שתאמר לו 'שתה וגם גמליך
אשקה' היא היא המיועדת להיות כלתו
של אברהם אבינו ע"ה, ומיד
כשהתקיים סימן זה נתן לה גום
וצמידים עוד לפני ששאלה 'בת מי את',
כיון שהיה בטוח שהצליח ה' דרכו, (רש"י
ד' כג ד"ה ויאמר), וכי היכן שמענו שסוגרים
שידוך על ידי סימן ומופת בלבד בלי
שום בירורים ושמועות וכדומה.

כל כך גדולה היתה האמונה והבטחון
של אליעזר עבד אברהם, עד
שאפילו הקליפות הקשות של לבן
ובתואל הודו ואמרו שמה' יצא הדבר,
כי על אמונה כזאת אי אפשר להתווכח
ולחלוק, וזה השפיע אפילו עליהם
להאמין בהשי"ת ולדעת שאנחנו כלל
לא נכנסים בתמונה כי הכל מאיתו
ית"ש.

'הם תמימים ושנותיהם תמימים' מדרגתם של האבות הק' בזה

והנה בסוף פרשת וירא (כ"ו) כתיב
'ויהי אחרי הדברים האלה ויוגד
לאברהם לאמר הנה ילדה מלכה גם
היא בנים לנחור אחיך', וכתב רש"י (ד"ה
אמרי) שנתבשר בזה דווקא אחר העקידה
כי אז היו לו 'הרהורי דברים' שעליו
להשיא את יצחק. ולדרכינו יש לומר
שדווקא אחר העקידה התחזק אברהם
בידיעה שהשידוך כבר נגזר מן השמים
ונולדה בת זוגו של יצחק, וזאת כיון
שבעצם היה יכול לחשוב אחרי מעשה

השידוך של יצחק כתוב במפורש
ובאריכות מהחל ועד כלה, ומוכן שכל
אחד שרוצה לילך בדרכי אבות ולעשות
כמעשה זקנינו אאע"ה, עליו לראות
וללמוד מה כתוב בפרשה זו.

קודם כל דבר נעמד אליעזר עבד
אברהם [שדולה ומשקה לנו
מתורת רבן] והתפלל להשי"ת שיהיה
מצליח דרכו ויעשה חסד עם אדוניו
אברהם, ואף שידע מראש לאן הוא
צריך ללכת, שהרי אברהם אבינו אמר
לו במפורש שילך אל משפחתו, מכל
מקום הקדים בתפילה ובקשה שיזכה
לסייעתא דשמיא ולהצלחה במעשה
השידוך.

וכל דבר השידוך הוא פלא והפלא,
שבמקום שילך לעבר משפחת
לבן ובתואל ויאמר להם שיש לו בחור
מיוחד להציע להם עבור בתם, בחור
כליל המעלות ומוכשר בכל מידה
נכונה, תורתו משתמרת ומלאכתו
מתברכת וכדומה, הוא עומד ומספר
להם באריכות את ההשגחה הפרטית
שראה, ושקפצה לו הארץ והתפלל
ועשה סימן וכו'. ולשבר את האוזן אם
היום יתקשר שדכן למישהו ויתחיל
לומר לו שהיה לו גילוי מיוחד של
השגחה פרטית והוא בטוח שזה השידוך
הנכון, ולא יגיד ולא כלום על הבחור
המיועד, וכי יקשיבו לו בכלל.

וגם אליעזר מצידו לא בירר ולא שאל
כלום על רבקה אלא עשה סימן

אותיות 'מ' טבע', דהיינו שמ' יום קודם שהתחיל הטבע כבר הוכרז 'בת בתואל ליצחק', ולכן היה סמוך ובטוח שהשי"ת יביא את השידוך לידי גמר.

וזה שנרמזו במה שהיה אברהם אע"ה 'בא בימים', שתיבת 'בימים' היא גימטריא 'אמונה', דהיינו שהלך ובא תמיד עם האמונה. ועוד יתבאר דהנה נודע מה שכתבו בספרים 'הק' (כפר סס טו) ד"ה כונת הטבילה ועוד) על המשנה ביומא (פ"ח מ"ט) 'אמר ר' עקיבא אשריכם ישראל לפני מי אתם מיטהרין ומי מטהר אתכם', שב' תיבות 'מי' הם הראשי תיבות של הפסוקים 'מקווה ישראל ה' מושיעו בעת צרה' (יחמיה י"ג, יד ט), דהיינו שהטהרה היא על ידי הידיעה והאמונה שהשי"ת הוא מושיענו מכל צרה. על ידי 'ביה אנא רחיץ' של האמונה והבטחון, זוכים ל'ביה אנא רחיץ' של הרחיצה והטהרה כדאיתא. וזה שאמר הכתוב שהיה אע"ה 'בא בימים' היינו שבא בכוח ב' פעמים 'מי' [כי תיבת 'בימים' היא האותיות של 'בי מי מי'] המרמזים על האמונה בישועת ה'.

על זה אמר המדרש שהיו האבות והאמהות בבחי' הם תמימים ושנותם תמימים, כי תיבת 'תמימים' היא אותיות 'תם מי מי', דהיינו שזכו לתמימות ולשלימות של האמונה והבטחון הנרמזים בתיבות 'מי מי', ועל ידי זה היו כל שנותיהם תמימים וטובים, וכולם שווים לטובה בלי דאגות

זה שאף אחד לא ירצה ולא יסכים להשתדך איתו, וכי מי ירצה להשתדך עם אדם שרצה לשחוט את בנו, ואולי מחר הוא ישחוט גם את כלתו... ויש לברוח מבית כזה כמו מאש, ודווקא אז התחזק בידיעה שהשידוך כבר הוכרז מלעילא ועליו רק לעשות השתדלות כל שהיא כדי למצוא אותו.

זה הלימוד לכל אחד מפרשתא דא, שיתחזק לדעת שהשידוך כבר הוכרז ארבעים יום קודם יצירת הולד, והוא יכול להיות רגוע וסמוך ובטוח שהבורא ב"ה ינהל את הכל על הצד היותר טוב, ויש לו להיות בשמחה ובמנוחת הנפש ולהיות רגוע ושלו, ולהרבות בתפילה ובאמונה, ולא להתבלבל ולהרבות בהשתדלות מיותרת ומוטעית.

וזה גם כן סגולה למצוא את השידוך בנקל ובמהירות, שכן כאשר השי"ת רואה שהאדם סומך עליו שהוא יסדר הכל על הצד היותר טוב, הוא אכן עוזר לאדם ומזרז את מציאת השידוך, משא"כ כשהאדם מנסה להסתדר לבד וח"ו חושב שהוא עושה כאן משהו, אומר לו הקב"ה כביכול שאם כן הוא מניח לו להסתדר לבד.

זה מה שלימד אברהם אבינו את העולם כולו על ידי המטבע, שהשידוך של יצחק ורבקה [שהיו מוטבעים על המטבע] כבר נגזר קודם שבאו לעולם, ולזה תיבת 'מטבע' הוא

איש יהודי, והשם יתברך יכול לעזור בכל ענין.

וכל בנין אומה הישראלית היה אחר היאוש הגמור דאברהם ושרה זקנים וימי מלל לאברהם הניקה וגו' (בראשית כא 1), שלא עלה על דעת אדם עוד להאמין זה, ואפילו אחר הבטחת המלאך ושרה הצדקת ידעה והאמינה דהשם יתברך כל יכול ועם כל זה צחקה בקרבה, שהיה רחוק אצלה להאמין זה, בידעה זקנת אברהם דטוחן ואינו פולט כמו שאמרו (בראשית רבה מה מ 1), וכן זקנתה, ואם היה רצון השם יתברך לפקדם היה פוקדם מקודם דלמעט בנס עדיף ולא עביד ניסא במקום שאין צריך, אבל באמת מאת ה' היתה זאת שיהיה בנין האומה דוקא אחר היאוש הגמור שלא האמין שום אדם ואפילו שרה שתיפקד עוד, כי זה כל האדם הישראלי להאמין שאין להתיימש כלל דלעולם השם יתברך יכול לעזור והיפלא מה' דבר, ואין לחקור בחקירות למה עשה ה' ככה.

וכן הישועה דלעתיד נאמר (ישעיה נג 6) 'מי האמין לשמועתינו וגו'', וכן אמרו (סנהדרין 15). דאין בן דוד בא עד שיתייאשו מן הגאולה, ועל כן אמר (ישעיה נא 3) 'הביטו אל אברהם אביכם ואל שרה תחוללכם', דגם התחלת בנינכם היה כן אחר היאוש, ושוב מצאתי בתנחומא (וירא 10) על פסוק (בראשית כא 6) 'וה' פקד' דבר זה עיין שם ואהניין.

פחדים ולחצים, באשר שהיו בטוחים וסמוכים על אבינו שבשמים.

לכן התחילה התורה בפרשה זו ואמרה לנו שה' ברך את אברהם בכל, בכל גימטריא בן, דהיינו שנדע שאברהם אבינו ע"ה ניגש לכל ענין השידוך בקלות ובמנוחת הדעת ושלוות הנפש כאילו הוא רק צריך לחפש גימטריא, שיש לו גימטריא של בן והוא צריך גימטריא של בת, וזה מעשה פשוט וקל לעשות איזה גימטריא בעלמא, ואין זה דורש מידי הרבה עבודה, וכך הוא התייחס והסתכל על מציאת השידוך.

אין יאוש בעולם כלל

הלימוד מאאע"ה להתגבר על היאוש

צא ולמד דברים נלהבים שכתב הרה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין זי"ע (דברי סופרים לוח 10) בענין האמונה והבטחון של אברהם אבינו בלי שום יאוש ורפיון, וזה לימוד נצרך לכל אחד ואחד, וז"ל: 'אין ליהודי להתיימש משום דבר, בין בעניני הגוף כמו שאמרו (ברכות 1). אפילו חרב חדה על צווארו אל ימנע מהרחמים. בין בעניני הנפש, אפילו נשתקע למקום שנשתקע וחטא בדבר שאמרו ז"ל (וה"ק וימי ריט): שאין תשובה מועלת חס ושלום, או שתשובתו קשה, או שרואה עצמו משתקע והולך בעניני עולם הזה, אל יתיימש בעצמו לומר שלא יוכל לפרוש עוד, כי אין יאוש כלל אצל

ויש לרמוז שזה נכלל במש"כ רש"י שיפה שיחתן של עבדי אבות יותר מתורתן של בנים, שהכוח הזה להתגבר על יאוש של אליעזר עבד אברהם הוא נחוץ מאוד לכל אחד, ואפשר לשבת וללמוד שנים רבות ולא לדעת את כוחו זה של היהודי להאמין ולבטוח בה' גם כשנראה שאין תקווה, וזש"כ רש"י 'שיחתן' של עבדי אבות, היינו הכוח של שי"ח שמרמוז על ההתגברות על היאוש, הוא חביב לפני המקום מתורתן של בנים.

יעזור השי"ת שנזכה באמת לחיות עם זה ולהתחזק באמונה ובטחון בהשי"ת, גם כשנראה כבר לאחר יאוש, ונדע תמיד שעלינו להיות רגועים ולשים מבטחנו בהשם יתברך, וכך נוכל תמיד לעובדו מתוך שמחה ומנוחת הנפש, מתוך שפע רב והרחבה גדולה, חיי בני ומזוני רויחי, ונזכה לביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

ואברהם אבינו ע"ה ראש האומה הוא שפתח דבר זה שלא להתיימש משום דבר כשנשבה לוט וכבר נתיימשו כולם מלהציל, דעל כן אמר מלך סדום הרכוש קח לך דכבר נתיימש בידי המלכים וקנייה אחר כך אברהם אבינו בשינוי רשות, ואברהם אבינו אזר עצמו עם שלוש מאות שמונה עשרה ילידי ביתו לרדוף אחר ארבעה מלכים, ובנדרים (ג.) שהוא בגימטריא אליעזר, ומשמעות השם מפורש בתורה אצל משה רבינו ע"ה כי אלוקי בעזרי ויצילני וגו' (שמות י"ד), שכבר היה חרב פרעה על צווארו, והשם יתברך יכול לעזור גם אחר היאוש שאין להתיימש משום דבר, וזהו רמז מספר שלוש מאות שמונה עשרה בגימטריא יאוש עם הכולל, היינו שמספר זה הוא המוציא מידי יאוש ומורה שהשם יתברך עוזר מכל דבר שהאדם חושב להתיימש, עכ"ל הבוער.

סיפורי צדיקים

לפני ברכת המזון

רביה"ק ה'בני שלשים' זי"ע מקאסאן – כ"ג מרחשון

היום בלילה (כ"ג מרחשון) הוא יומא דהילולא קדישא של זקה"ק רבינו בעל 'בני שלשים' זי"ע מקאסאן.

זקני הרה"ק רבי פינחס שלום זצוק"ל מקאסאן היה מנכדיו הגדולים של זקנו ה'בני שלשים' זי"ע והיה מקורב אליו מאוד. זקני למד בישיבה בעיירה 'מיהייפאלווא' שבהונגריה, וכשהגיע אליו הידיעה על פטירתו של הבני שלשים מיהר לנסוע למקום הלוי והגיע לשם תיכף אחר הטהרה. והיה זקני מספר שכשנכנס לחדר הטהרה שמע שהחברא קדישא דיברו ביניהם שהרה"ק טבל לבד את עצמו במקווה אחר פטירתו והם לא הוצרכו לטובלו.

פעם הגיע לעיירה שבה למד זקני הרה"ק הבייטש'ער רב זי"ע שהיה בנו של האמרי נועם מדז'יקוב זי"ע וחתנו של הדברי חיים מצאנז זי"ע. וכשהבחורים עברו אצלו לתת לו 'שלום' ראה שזקני הולך לבוש עם לבוש מיוחד של 'רעבישע אייניקלעך', וכששאל אותו של מי הוא נכד אמר לו את ייחוסו. נענה הבייטשער רב ואמר לו, בוא ואספר לך סיפור מזקינך שבדידי הוה עובדא, שנה אחת בשבת חול המועד סוכות היה הבני שלשים אצל הרה"ק מצאנז, [זקה"ק היה תלמיד של הדברי חיים מצאנז והיה נוסע אליו לאחר פטירתו של רבו מהרי"א מזידיטשוב זי"ע בשנת תרל"ג עד לפטירת הצאנזער רב בשנת תרל"ו], ואחר התפילה נכנס הדברי חיים לסוכתו לעשות שם קידוש, הקהל נדחף להיכנס לסוכת הדברי חיים, וזקינך שהיה אברך יותר צעיר נשאר לעמוד מחוץ לסוכה מחוסר מקום.

הרה"ק מצאנו עשה קידוש ואמר תורה, ואחר כך שאל את הקהל מי יכול לחזור על התורה. בשולחן ישבו אנשים מכובדים וחשובים, והצאנער רב שאל את כולם מי יכול לחזור על דבריו, ואיש לא ידע לומר. עד שנענה הדברי חיים ושאל 'ווי איז מיין יוסעל'ה? וכשחיפשוהו והכניסוהו לפניו שאל אותו הרה"ק האם יכול לחזור על דברי תורתו, ונענה שכן. ואכן הוא חזר על כל התורה ואפילו על התנועות והקרעכצ'ן של הצאנער רב. סיים הבייטשער רב ואמר לזקיני שאחר שגמר זקינך לחזור על התורה אמר לי הצאנער רב שאם כן אמחול נא ואצא החוצה ואתן ליוסעל'ה לשבת במקומי...

כי אכן היה לזקה"ק מוח חריף וגדול, עד שרבו הרה"ק מצאנו התבטא עליו ואמר 'מיין יוסעל'ה - א מוח האט הער ווי דער רבי [ר' הערשל'ה זידיטשוב'ער] אבער הער האט נישט אזעלכע רעבע'ס אזוי ווי דער רבי האט געהא'ט'.

כ"ק אאמו"ר זצוק"ל נהג לאכול רק ממה שהיה נוכח בעצמו בשעת השחיטה ואימי ע"ה היתה מכשירה את המזון. תקופה אחת נהג לשחוט בבית השחיטה בווייליאמסבורג שהרה"ח ר' ליפא מן ז"ל שהיה בעל הדרת פנים וזקן לבן ארוך יורד על פי מידותיו היה השוחט שם. פעם אחת בבחורותי הצטרפתי אליו ויצאנו באמצע הלילה לעבר בית השחיטה. בהיותנו שם פנה אבי אל ר' ליפא וביקש לו שיספר לי את הסיפור שהיה עם זקה"ק ועם זקיניו של ר' ליפא. ואכן ר' ליפא סיפר לי שזקיניו ר' עקיבא באלדיגער ז"ל היה גר בהונגריה והיה נוסע לדברי חיים מצאנו זי"ע. קרה פעם והוא נסע יחד עם זקיניו הק' מקאסאן כשהיה אברך לעבר העיר צאנו.

בהיותם בדרך עצרו בעיר קאשוי למנוחת הלילה ורצו לשלוח את אחד מהם שיקנה כמה עופות כדי שיהיה להם כמה לסעוד, נענה זקני הבני שלשים ואמר שהוא יצא להביא. ואכן הוא הלך לשוק וקנה כמה תרנגולים, ושאל את בני המקום היכן גר השוחט דמתא. כשהגיע אל בית השוחט ופתח את הדלת, ורק דרכה רגלו בבית נתע לאחוריו ואמר 'פע! פע! יש כאן ריח נורא של ניאוף', ועזב את המקום, ומיד כשחזר לאכסניא אמר לקהל שיש להזדרז ולהסתלק מכאן לפני שתתחיל כאן מהומה.

אחרי שנים רבות כשנסע ר' עקיבא הנ"ל להסתופף בצל הרה"ק משינאווא זי"ע והיה שם בליל שבת קודש, וכנודע שאצל השינאווער רב היה עבודה גדולה של תיקון נשמות ודיבוקים לפני קידוש באמירת 'ריבון כל העולמים אדון כל הנשמות', ראה איך שהביאו לפני הרה"ק איש אחד שנכנס בו דיבוק ל"ע בכדי שהשינאווער רב יפעול לתקן את הנשמה שנכנסה בו, אמנם השינאווער רב אמר שאין לו כעת כוח לפעול בזה ושימתינו לאמצע השבוע. כששמע ר' עקיבא דבר זה גמר בדעתו שהוא ימתין כאן כדי לראות איך יפול דבר ומה יהא בסופו.

ביום שלישי שלאחר שבת התפנה הרה"ק להתעסק עם הדיבוק ור' עקיבא נכנס וניסה לשמוע מה השינאווער רב מדבר איתו. והנה הוא שומע שהשינאווער רב שואל אותו מה שמו והיכן היה גר ומה היו מעשיו, ענה לו הדיבוק ששמו כך וכך והוא היה גר בקאשוי והיה שוחט. אחר, שאל אותו השינאווער רב מה הם חטאיו שבגינם לא הגיע למנוחה. התחיל הדיבוק להתוודות לפניו שרח"ל הוא עשה מעשים אשר לא יעשו וגם האכיל את בני העיר בנבילות וטריפות וכו'. או אז נזכר ר' עקיבא במה שהיה עם זקה"ק לפני שנים רבות, ונוכח לראות שברוב קדושתו כבר הרגיש הבני שלשים במעשיו של שוחט זה כבר לפני שנים רבות.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל.

◆ ביני עמודי דגרסי ◆

דברות ושיחות קודש ושיעורי הלכה
בהיכל 'כולל גבוה להוראה' בביהמ"ד

שיעור פתיחה וכללי יסוד לאבר"ך במדרש"ו
במעמד פתיחת שערי 'כולל גבוה להוראה' בבית מדרשינו
יום חמישי פר' נח כ"ט תשרי ער"ח מרחשון תשפ"ה

◆ 'גדולה שימושה יותר מלימודה' ◆ דרכי הלימוד ונחיצות השימוש בהוראה

מדברים כעת לאברכים שנמצאים בכולל או שהיו בכולל, שיודעים מה זה כולל ורוצים לדעת מה המטרה בכולל זה ומה רוצים כאן. אני מרשה לעצמי לדבר פה כי אני קצת יותר מבוגר מכם ואני יודע איך הייתי נראה כשהייתי בגיל שלכם ולכן אני יכול לתת עצה טובה לאברכים שרוצים להצליח.

שמענו פה מר' יוסף מאיר [מאשינסקי] פירוש על דברי חז"ל^א (קבלת רבא ז ט) שאלף נכנסין להוראה ואחד יוצא^ב. אני רוצה להגיד פירוש אחר, שחז"ל הורו בזה שנדע שכולל מצליח רק כשנכנסים אלף אנשים לבית המדרש ובכל הסדר רק אחד יוצא החוצה, שכולם יושבים ולומדים ויכול לקרות מקרה שאחד יוצא באמצע, כשיש רק אחד שיוצא מתוך אלף אז בעז"ה יצליחו.

זה לא סוד שאחוז גדול של אברכים שלומדים בכולל מתייאשים אחר זמן. ומדברים מאלו שבאים באמת ללמוד, ולא מדברים מאלו שעליהם י"ל בדרך צחות שהנה חז"ל (אבות פ"ו מ"ג) אומרים

לתלמוד, יוצא מהם אחד להוראה, הה"ד
אדם אחד מאלף מצאתי^א.

^ב שהיינו שרק מי שלומד עם ה'אחד' - האחד
יחד ומיוחד ב"ה- הוא זוכה להגיע להוראה.

^א ז"ל: 'אשר עוד ביקשה נפשי ולא מצאתי
אדם אחד מאלף מצאתי (קבלת רבא ז ט), בנוהג
שבעולם אלף בני אדם נכנסין למקרא
יוצאין מהן ק' למשנה, יוצאין מהן עשרה

אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה, חז"ל אומרים שאם אתה רוצה להרגיש בן חורין תהיה עוסק בתורה. והנה פעם אחת בשנה יש לנו חיוב ע"פ דין שו"ע להתנהג בדרך חירות דהיינו בליל הסדר, ואז יש הלכה שצריך לשתות ד' כוסות ולשבת בהסיבה כי זה נחשב דרך חירות. ממילא הרבה אברכי כולל למדו מזה שכך צריך להיראות בכולל כדי שיהיה נחשב 'בן חורין', ומקפידים לשתות לכל הפחות ד' כוסות קפה במשך הסדר ולשבת בהסיבה...

אלא מדברים מאברכים שיש להם כאמת עול תורה ורוצים ללמוד, ומכל מקום אחרי שחולפים כמה שנים האברכים נהיים מאוד שבורים. וחושבים שהנה ישבתי כמה שנים בכולל ומה למדתי? מה אני יודע? האם אני יכול להגיד שיש לי את זה ביד? ורובם - יותר מחצי - של האברכים נשברים ומאבדים את החשק ומתחילים לחשוב על רעיונות אחרים, כי כנראה הכולל לא מתאים לי שהרי אני יושב בכולל כמה שנים ולא מצליח בכלל.

ולפעמים עם כמה כללים ועצות הוא היה יכול להצליח, כי הוא כן יכול וכן מסוגל וכן שייך לזה ויש לו את הכישרונות לזה וצריך רק לתת לו את ההדרכה הנכונה, כשנותנים לאברך את ההדרכה הנכונה שיהיה 'זורע וקוצר', שיראה הצלחה, שירגיש שהגיע עד הלכה למעשה ושקנה כבר חלקים בתורה הקד' ומרגיש שם בבית וככה להמשיך הלאה, בלי לשכוח את מה שכבר למד, עי"ז הוא בעז"ה יצמח לתלמיד חכם גדול ומורה הוראה בישראל. המטרה של הכולל הזה בס"ד זה לתת הדרכה והכוונה לאברכים שיראו הצלחה בלימודם, שיראו פירות מהגיעה שלהם, בד בבד עם הסדר לימוד שנקבע, שעל ידי הלימוד בהתמדה בשבע-שמונה שנים את רוב המקצועות ששייכים להוראה אפשר לקנותם כראוי.

זה עזרה גדולה שהאדם יודע שיש לו רעיון ותוכנית מסודרת ויודע את אשר לפניו. ולא שהראש כולל מחליט כל חודש ללמוד משהו אחר או ששואלים את האברכים מה הם רוצים וכמובן שזה יגיד ככה והשני ככה כי לכל אחד נוח אחרת והאברך נקרע לגמרי. אבל כשיש תוכנית וכולם יודעים את זה, וזה מסודר באופן שכל חודש ילמדו את הכמות הנכונה ששייך ללמוד, ויש חזרות והמשך וסדר, זה נותן הרבה מאוד חיזוק לאברך. הוא רואה ויודע מה השאיפה שלו ולמה הוא צריך לעבוד ולעמול.

המטרה של הכולל זה לעזור לאברכים שלא ייפלו באמצע הדרך למשבר וירגישו קרח מכאן וקרח מכאן, כי הוא לא רואה מה הוא הועיל ולאיפה הוא הגיע ומה הוא קנה, זה הרגשה מאוד מאוד קשה, אני אומר את זה מידיעה, רובם נופלים רק מסיבה זו, וזה מוצדק ונכון כי אדם לא יכול לעבוד קשה ולבסוף נשאר בלי כלום, זה קורע את האדם. בשנים האחרונות הרבה קהילות בנו סדר מסוים ללימוד וזה עוזר מאוד לאברכים. לא קובעים את הסדר במדויק על יום או חודש, אבל פחות או יותר עשו תוכנית שיהיה שייך לאברכים שיוכלו להגיע לזה, ומובן שלאורך כל הדרך יעזרו ויראו

איך מגיעים לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, ואיך לומדים את השאלה כדי לדעת לענות תשובה ולדמות מילתא למילתא בעזרת השי"ת.

זקני השאצער רב [מלונדון] **זצוק"ל** כשהיה אברך נסע לבערז'אנער רב זי"ע לעשות שימוש. הוא גר בשאץ ברומניה ובערז'אן היתה בגליציה, אבל היה לו קרוב משפחה בבערז'אן ושאל אותו האם הוא יכול להגיע לגור אצלו לחצי שנה. ואכן הוא הכניס אותו לביתו ובמשך חצי שנה הוא ישב אצל הבערז'אנער רב בשימוש. זה עוד ידיעה איך גדלים להיות מורה הוראה, חלק השימוש שצריך בלימוד זה פי שנים יותר חשוב מהלימוד. תלמיד חכם אפילו אם הוא יודע טוב את ההלכות בשו"ע אבל אם הוא לא שימש מורי הוראה לא יהיה לו שכל הישר, זה לא שייך. והוא סיפר שאצל הבערז'אנער רב היה הסדר שהיה יושב עם האברכים שבאו לעשות שימוש והיה פותח 'שו"ת נודע ביהודה' וחוזר על השאלה, ואז היה שואל כל אחד מה הוא היה עונה על זה ומהיכן יכול להביא ראייה, ולאחר שכולם אמרו היה פותח את הנודע ביהודה ואומר בוא נראה מה הנודע ביהודה אומר על זה. ובדרך זו כל אחד יכול היה לראות האם ענה נכון ובישרות או שהגיע למחוזות אחרים ולא ענה נכון.

זה חלק גדול בתורה לדמות מילתא למילתא וזה מעיקרי היסודות ורק כך אפשר להגיע לבהירות בפסק הלכה. וכך יהיה כאן בעז"ה, ללמוד את היסודות טוב בעיון ולראות את הסוגיא בגמרא ושיטות הראשונים בענין ומה הבית יוסף פסק על זה, ולראות מה הפוסקים האחרים אומרים על זה הש"ך הט"ז וכן הלאה, ואח"כ לבחון את עצמך ולחשוב אם יגיע אלי כזאת שאלה איך אני מסתכל על זה. צריך לקחת כל שאלה ולפרוט אותה, כמה פרטים יש בשאלה הזאת, למה צריך לדמות את זה, ולמה אי אפשר לדמות את זה, מאיפה אני יכול להביא ראייה, והאם הראייה נכונה או לא, זה גאנצע מערכה, ובשביל זה צריך שימוש, לראות איך המורה הוראה עונה על שאלות ומהיכן דנתני.

היום יש מושג שיש מורה הוראה לד' מינים ויש מורה הוראה של הלכות תפילה ויש מורה הוראה של הלכות שבת. זה טוב כדי לתת חיזוק לאברכים אבל לא הייתי נותן לו תואר של מורה הוראה. אין כזה דבר, כדי להיות מורה הוראה צריך את ההיקף, ובעיקר צריך לשבת שימוש ולראות איך ניגשים לכל דבר.

באמריקה היה מורה הוראה טוב ושמו ר' אברהם חיים שפיטצער זצ"ל, והוא סיפר לי שקיבל היתר הוראה אצל ר' משה פיינשטיין, וכשרצה להוציא לאור את ספרו 'חיי אברהם' על הי"ח אדם' בא לקבל הסכמה מר' משה פיינשטיין. אמר לו ר' משה, בשביל לחלוק על החיי אדם אתה לא צריך שום הסכמה, כי את הספר חיי אדם הוא חיבר כשהיה בעל הבית והוא לא היה יושב על מדין אלא הוא היה סוחר יין, היה ת"ח מופלג וגאון עולם אבל הוא לא שימש בהוראה, ובגלל שהוא לא שימש בהוראה אז הפסקים שלו זה לא הוראה, אבל את ספרו 'חכמת אדם' הוא כבר עשה כשהוא היה דיין בוויילנא וזה כבר אחרת לגמרי, כך אמר ר' משה והוא אמר לי בשם ר' משה.

ולדעתי זה לא כל כך חידוש, מי שמתעסק עם העניין רואה שזה פשיטא כי אדם יכול להיות ת"ח גדול אבל הוראה זה משהו אחר. הוראה זה דרך אחרת של חשיבה וצריך להיות מורגלים לזה, צריך ללמוד איך חושבים כשפוסקים על שאלה. וכך היה כל השנים מי שרוצה להגיע להוראה צריך לקחת שימוש. אני ישבתי שנתיים בשימוש אצל הרבנים שלי ר' מאיר בראנסדופער ור' משה הלברשטאם זצ"ל פעמיים שלוש בשבוע, בכל שבוע במשך יותר משנתיים נסעתי מבית שמש לירושלים.

אני יאמר את האמת שבחצי שנה הראשונה לא ידעתי מה היהודים האלו מדברים, לא הבנתי מילה אחת מזה הם אומרים. זה לוקח זמן כי השכל והמוח צריכים להתרגל לזה, צריך ללמוד ולהרגיל את המוח לחשוב בדרך מסוימת. הוראה זה דרך מסוימת בחיים, ואם לא עשו הכרות עם זה ולא שימשו בזה - לא אמר כלום, לא חושבים נכון ולא אומרים נכון, ולא מדמים נכון דין אחד לשני. אני רואה את זה בחוש זה דבר פשוט. עכ"פ זה מפתח גדול וחלק גדול בלימוד ההוראה, שאם רוצים לקבל ראייה של הוראה, ראש של הוראה זה ראש אחר זה ראייה אחרת מציאות אחרת - צריך לשמש את הדיינים והפוסקים ולראות איך צריך לגשת לכל שאלה.

ר' **משה שאול קליין שליט"א** אמר לי על ידידינו הסופרים, שהם פוסקים גדולים, בכל חדר של סופרים יש שם בית הוראה. כל סופר יודע את ההלכות ופוסק פסקים, ה' ישמרנו. זה נטייה של אדם שנמצא בתוך סוגיא הוא בטוח ומרגיש שהוא יודע. אני יכול להראות לכם תשובה של סופר ותיק בירושלים שהוא כבר סופר סת"ם יותר משלושים שנה והוא באמת יודע את כל העניינים. הוא שלח לי שאלה ומשא ומתן שלם לגבי מחיקת השם ול"ע הוא נכשל באיסור דאורייתא של מחיקת השם. שלושים שנה הוא סופר וטעה, כי הוראה זה סוגיה, הוראה זה מערכה, הוראה זה דרך. צריכים לדעת ולראות איך זה נראה ולהרגיל את השכל איך מבינים שאלה איך מעבדים שאלה ואיך עונים תשובה. אם אין ראש של הוראה אז זה בחזקת שהוא הולך עקום.

למושל אדם שלמד הלכות ד' מינים הוא לא נהיה 'מורה הוראה' של ד' מינים. בוודאי שיש את ההלכות שכתובות בפירוש בהלכה ובשו"ע אבל להיות מורה הוראה הוא לא נהיה. אם לא היה לך שימוש אצל מורה הוראה אז אתה לא מורה הוראה, לא יעזור כלום. אי אפשר להיות מורה הוראה בלי שימוש הוראה זה חלק שחייבים לשמש. זה חלק שבס"ד יהיה פה בכולל, לעזור לאברכים - למי שירצה - ולהראות את הדרך איך נהיים מורה הוראה, זה חלק מאוד מאוד גדול. בקיצור כדי לגדול מורה הוראה דבר ראשון צריך ללמוד, אף אחד לא הראה כזה קונץ' שבלי ללמוד הגיע, הרבה למדו ולא הגיעו זה כן.

שמעתי מדודי שהיה תלמיד של המהרש"ג הוא לימד משיבים מאוד גדולים, והוא היה נקרא מלמד מאוד ברור ובספריו רואים איך שגם בדברים סבוכים הוא עונה בישרות

ובגלאטקיט. דודי סיפר לי מהשיעורים שלו שכשהוא נכנס ללמד פרק המפקיד הוא נכנס לשיעור ואמר: קינדערלעך טייערע יש פסוק בתורה כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור וגו', הוא אמר את כל הפסוק בחומש ורש"י, כי יש משהו לפני המפקיד יש שטיקלעך תורה לפני המפקיד, המהרש"ג הגדול התחיל את שיעוריו עם פסוק בחומש, וכך הוא נכנס לסוגיה והכל היה בישרות ובשכל הישר. והוא אמר לי שפעם אמר המהרש"ג שהוא יכול להשוות את עצמו עם כל גדולי ישראל בדורו חוץ מפלוני שאם הוא היה לומד אז היה מנצח אותי, אם רק היה לומד... כי אם לא לומדים אין כלום.

ללימוד אין שיעור כי כמה שיותר שעות שאברך מכניס הוא צומח יותר, להבדיל כדי להיות רופא צריך ללמוד 14 שנה, ואם שנה אחת לא למדת אתה תצטרך להשלים אח"כ, כי פחות מארבע עשרה שנה אי אפשר. ולהבדיל כדי לצמוח ת"ח יש מספר של שעות שצריך ללמוד, אני לא יודע להגיד מספר אבל יש מספר. ממילא כמה שיותר לומדים בהתמדה, כמה שיותר מתעסקים בלימוד, כמובן מגיעים הרבה יותר מהר ונהיים הרבה יותר מהר ת"ח. אין 'מבצעים והנחות' צריך ללמוד וללמוד, היה לי מלמד בחיידר שהיה אומר לילד שיום אחד לא למד שאתה תהיה תלמיד חכם יום אחד אח"כ...

יש מי שאומר שעצם זה שהוא הגיע לכולל צריך לשלם לו ואם הוא גם לומד צריך להוסיף לו הוספה... רבותי צריך ללמוד וללמוד, להתיישב ולהיכנס לעניינים. וכמובן שבלי טלפונים ובלי לצאת, פה אין מספיק כדי שיהיה 'אחד יוצא' ואסור שיהיה אפילו אחד יוצא. מתיישבים ללמוד בגישמאק ונכנסים לסוגיה, מתחילים להיכנס לעניינים ומתחיל להיות ספיקות ושאלות ומפרקים את זה ודנים בזה ומגיעים לבהירות, אה, זה תענוג גדול ה' יעזור שנוכח לחוש את המתיקות. זה המטרה שהכולל יעזור לאברכים להגיע לתכלית בס"ד. לא להניח שאברך יישבר באמצע הדרך ושהאברך ידע שאם יש לו יום שהוא מרגיש שלא הולך לו אז יכול להגיע לדבר על זה להשיח על זה, כל אחד צריך חיזוק לפעמים.

היום א"א לדרוש שאברך יצטרך להביא מביתו טור שו"ע ומשנה ברורה וכדו', אי אפשר לדרוש היום כזה יגיעה ולסחוב כ"כ הרבה, אני זוכר כשאני הייתי אברך לפני בערך 100 שנה כמה התאמצנו לסחוב שו"ע לכולל... ב"ה אפשר דרא ואי"ה יהיה מסודר קובץ עם כל מה שצריך ללמוד. בזמן חורף לקחו מקצוע אחד יותר קצר שיהיה רק לזמן הזה כי זה רק ההתחלה ועוד לא יודעים בדיוק איך הכל יתנהל, ולכן בחרנו מקצוע קטן שזה טוב לזמן אחד כדי שאם יהיה שינויים אחרי פסח זה לא ישנה את המסלול של ההוראה.

ובחרו בהלכות טבילת כלים והגעלת כלים. זה אמנם מקצוע קטן אבל מאוד חשוב ואקטואלי"ש, זה מאוד מעניין ונחמד לדעת את הפרטים שיש בזה. נקווה שנוכל בזמן הזה לגמור את זה.

על הלכות טבילת כלים יש סימן ביורה דעה סימן ק"כ, וכהשלמה לזה יש סימן ר"ב - אחר הלכות מקוואות - על דיני חציצה בכלים. ועל הגעלת כלים יש באורח חיים בהל' פסח סי' תנ"א ותנ"ב וביורה דעה סי' קכ"א זה השלמה על אורח חיים, עיקר הגעלת כלים זה באורח חיים. זה בעז"ה יהיה הלימוד לזמן הזה, הגמרות והראשונים וההלכה, יהיה מסודר התוכן העניינים אי"ה.

אני עושה הקדמה קטנה, זה גם כן מפתח עצום להצלחה בלימוד וזה מאוד חשוב, שבכל מקצוע שלומדים לחלק לכמה פרטים זה מחולק, כמה חלקים ונושאים יש בזה. וממילא כשמתחילים ללמוד יודעים על כל סעיף לאיזה חלק הוא שייך. המחבר לא סידר את הסימנים כמו אינצקלופדיה, אלא הוא מתחיל בדבר אחד ומגיע לעוד נושא ועובר לנושא אחר ואז חוזר לראשון ונהיים מבובלים. אבל אם יודעים מהתחלה מה הם הנושאים של המקצוע הזה זה עוזר מאוד שבכל סעיף שהוא לומד הוא יודע לאיזה נושא וחלק הוא שייך. ואח"כ כשצריכים לחשוב על שאלה יודעים לאיזה נושא השאלה שייכת.

למעשה אני חילקתי את הלכות טבילת כלים לשש נושאים: (א) מאיזה חומר הכלי עשוי כדי שיהיה מחויב בטבילה. (ב) למה משתמשים בכלי. למשל בכלי מתכת שמחויב מדאורייתא בטבילה, אם יש לי שולחן של מתכת האם זה צריך טבילה. זה חלק מאד מורכב בלימוד ורואים בראשונים כמה מהלכים על זה. (ג) חיוב הטבילה מתחיל עם זה שהכלי היה בבעלות של גוי ואני לוקח את זה מהגוי, במכירה או במתנה וכו', כשזה יוצא מרשות גוי לרשות יהודי זה מייצר חיוב טבילה. מה נכלל בשם בעלות גוי ומה זה נקרא שזה נכנס לרשות יהודי. (ד) דיני הטבילה עצמה, איזה מקווה צריך לזה, והצורה איך טובלים, איך להחזיק את הכלי, וכו'. (ה) דיני חציצה על הכלי. מה נקרא חציצה ומה לא. (ו) הברכה. זה מקצוע בפני עצמו, מה הנוסח, מתי עושים ברכה ומתי לא, ועוד.

יש שש חלקים, ששה נושאים, שזה מקיף את כל הלכות טבילה. כשיהיה את הסדר הזה לכאורה זה מאוד יעזור. כשיהודי שואל שאלה נדע אם זה קשור לענייני חציצה, אם זה קשור לענייני בעלות עכו"ם וכדו'. מאוד חשוב לחזור ולשנן את השש החלקים, זה הקדמה טובה ללימוד.

זה פחות או יותר מה שרוצים ככולל פה, שמקווים להביא עזרה וסיוע עצום לאברכים עם התוכנית שיודעים שבעז"ה ע"י שישקיעו התמדה בכמה שנים האלו אי"ה יקנו רובא דרובא מהחלקים ששייכים להוראה. והסדר יהיה נקבע באופן שזה פחות או יותר מותאם ליכולות של האברכים. ההילגע צאנזער רב כותב (צסקדמו לספר ממיו הצורך טעם) שבאותה השנה שהוא היה אצל השווער הברוך טעם בשנה אחת הוא למד את רוב סוגיות הש"ס², מדובר פה במוחות שאין לנו השגה בזה.

¹ ז"ל: 'ובהיותי בר שיבסר זכיתי להסתופף בצל הקודש ה"ה מו"ח

זצלה"ה הרב הגאון מופת הדור מוהרב"פ זללה"ה, ומאוד נמצאתי לחן

אבל פה לא הולכים ללמוד מהר ומידי הרבה כי לא זה המטרה, אבל אמרנו דבר ראשון מתחיל בלימוד, צריך ללמוד, להגיע אי"ה בזמן ולנצל את הזמן.

וה' יעזור שיהיה ס"ד ושנצליח שיהיה ברכה והשראת השכינה אי"ה. אברכים יראי ה' יש להם כוח מיוחד שמלווה אותם וס"ד מיוחדת. ה' יעזור שיהיה לנו את הזכייה להבין איזה שמחה צריך שיהיה ליהודי, שהוא צריך להיות מאושר שהוא זוכה לשבת בבית מדרש וללמוד את התורה הקדושה, צריך הרבה לעורר את ההרגשה כמה צריך להיות מאושרים ושמחים. כמו שר' אהרון הגדול אמר שיהודי שלא מסתובב עם שמחה ומלא חיות זה סימן שהוא לא יודע מה זה הברכה של 'שלא עשני גוי', אם הוא ידע מה זה שלא עשני גוי איך הוא יכול להיות מדוכדך זה לא יתכן. ראיתי פעם אצל מחותני הבהושע'ר רבי שליט"א בבית המדרש שלו [בשבת שבע ברכות בבוקר] שניגש לעמוד אדם מבוגר לומר את ברכות השחר, זה היה נראה שיש לו קביעות בזה, והוא אמר את הברכות. כששמעתי את השלא עשני גוי שלו זה מאוד עורר אותי, יהודי שעבר נעבעך את סיביר אבל כשאמר שלא עשני גוי הוא כ"כ שמח והתעורר באמירת ברכה זו, זה לא יוצא לי מהראש, ב"ה אני לא גוי. מגיעים לבית המדרש וב"ה מואר ונעים וחמים, אין מילים כמה צריך להודות לה'.

ה' יעזור שנצליח ונוכל לעמוד בהתחייבות בס"ד, ב"ה לא אלמן ישראל ויש גוטע אידן בעולם אבל תמיד צריך להתפלל על זה. ונזכה להיות דבוקים בתורה הקד' באמת, שהתורה תלמד אותנו ולא רק שאנחנו נלמד את התורה, שישפיע עלינו לגדול ת"ח גדולים ויראי ה'. ושיהיה הרחבה גדולה, ושלא יהיה שום הפרעות מהילדים והבני בית, שיהיה מנוחת הנפש אי"ה. ושנוכה להרגיש בכל יום מחדש את השמחה שאנחנו דבוקים לתורה"ק וזוכים להכניס במוח את השכל אלוקי של כל הפוסקים הש"ך הט"ז וכל ההייליגע פוסקים, ההייליגע שרפי מעלה שכל מילה שלהם זה תורת ה' ממש.

השל"ה הקדוש (מסכת שזועות תורה אור אות קע"ט צהגה"ה) מביא שכשלמד אצל רבו ר' שלמה מקראקא (לא המהרש"ל) סימן ל"ו באורח חיים, בתחילת הסימן יש עניינים קשים ובסוף הסימן יש רשימה מה כתבים חסר ומה מלא וכו' והוא התחיל להגיד מהר כאומר תהילים, וגער בו הרבי שלו וצעק עליו למה הוא רץ, וכשאמר שאין פה מה לעשות אמר לו שכל מילה של הטור זה

מיט שמחה מיט דעם וואס ער איז א יוד
איז ער א כפוי טובה לשמים. סאיז א סימן
אז ער האט קיין מאל ניט דער הערט די
ברכה שלא עשני גוי, (ילקוט דברי אהרן עמ' א'
ד"ה שמחה).

בעיניו וידו לא זו ממני. ולערך שנה א'
הייתי איתו למדני כמעט רוב הש"ס עם
הראשונים. וכל שעה הראני גדולות
ונפלאות בפלפוליו.

ד' ז"ל: 'פשוט א יוד וואס גייט ניט ארום

תורה מסיני וצריכים לאמרה בדחילו ורחימו^ה, הוא למד טור לא מדובר פה בגמרא, כי תורה לומדים בדחילו ורחימו.

ה' יעזור שיהיה הצלחה רבה ונראה כולם את ההצלחה בלימוד ושיהיה סייעתא דשמיא בכל העניינים.

הסימן, היה קורא מלה במלה. ואני הייתי קורא הכל במהירות, מאחר שאין שם דבר הצריך עיון או פשט. וגער בי הרב החסיד במאוד מאוד ואמר, צריך להחשיב דברי תורה, ולאמרם בנחת ובאימה וביראה, כי הדברים שמחים לפני הקדוש ברוך הוא.

^ה ז"ל: 'גם בתורה שבעל פה בפוסקים, כשלמדתי תורה אצל הרב הגאון והחסיד מהר"ר שלמה זלה"ה, היינו עומדים בטור אורח חיים סימן ל"ו, בענין חסרות ויתרות של ארבע פרשיות, 'בכור' מלא, 'זכור' מלא, 'הוציא' מלא כו' עד גמר כל

דברי חיזוק בתורה ועבודה בתחילת שיעור הראשון בהיכל הכולל יום חמישי פר' וירא י"ג מרחשוון תשפ"ה

♦ ילכו מחיל אל חיל ♦

התורה והתפילה תרי ריעין דלא מתפרשין

ראשית הכל יש ליתן שבח והודיה להשי"ת, שברוך ה' התאספו קבוצה של אברכים רציניים ללמוד ולהתפלל כראוי ורוצים באמת לקבל על עצמם עול תורה, הרבה שנים שאפנו וחיכינו לזה וב"ה שזה נהיה למועשה.

עצם הדבר שאברכים מתחילים את סדר הלימוד אחרי שהתפללו כראוי ודיברו עם השי"ת והרגישו קרבת ה', זהו אחד מהיסודות החזקים להצלחה בלימוד התורה"ק. אני מספר תמיד על בן אחי מב"ב שכשנהיה בר מצווה שלח מכתב לר' חיים קנייבסקי זצ"ל שיגלה לו מה הדרך להיות בקיא בכל התורה כולה כמוהו. הוא חשב שר' חיים יכתוב לו מכתב שלם עם דרך הלימוד וכו' אבל למועשה ר' חיים כתב לו כמה מילים כתשובה על שאלתו: 'עי' נדה דף ע"ב. שם איתא בזה"ל: 'מה יעשה אדם ויחכם, א"ל ירבה בשייבה וימעט בסחורה, אמרו הרבה עשו כן ולא הועיל להם, אלא יבקשו רחמים ממני שהחכמה שלו', ומסקינן התם ד'הא בלא הא לא סגי' אלא צריך את שניהם.

זה פסק של ר' חיים, זה בלא זה אי אפשר, בוודאי שצריך ללמוד, אבל להיות 'תלמיד חכם' אי אפשר בלי התפילה כראוי, כי רק כך יש לו את הסייעתא דשמיא מלעילא, כמ"ש 'כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה' (משלי 1).

ממילא יש לזה השפעה עצומה על כל הלימוד לזכות לא רק ללמוד את התורה, אלא גם שהתורה תלמד אותנו. וכדנפסק בשו"ע (או"ח סי' קנ"ט ס"א) שיש ללכת 'מחיל אל חיל' - מהתפילה ללימוד, וזה נותן את הסייעתא דשמיא לכוון לאמיתה של תורה בעזה"י.

בשבת קודש (ט"ז משוון) חל היא"צ של מרן החזון איש זצ"ל, שהוא אחד מהרביים של כלל ישראל, וכמעט אין חיבור מהפוסקים, ואף מהראשונים, שמקיף את כל התורה כולה ואת כל סדרי הש"ס 'פון דעקל ביז דעקל' כמו רבינו החזו"א, וכמעט שלא עובר יום שלא נזכר שמו מאות פעמים בפי כלל ישראל, ואף יש 'שיעור חזון איש' שנקרא על שמו אף שלא הוא חידש את זה.

זזה לשונו באיגרת בה הוא כותב את דרכי הלימוד (קונץ אגרוס חזו"ט ס"ב אגרוס ג): 'העיקר להתרגל בזכירת האמונה שהכל בידי שמים. גם הצלחת הלימוד ועליה ביראה. וחביבין ישראל שאין צריכין שליח, וכל בר נש בכוחו למצוא טוב ע"י תפילה. וה' מתאווה כביכול לתפילתן של צדיקים. התפילה היא מטה עוז ביד כל אדם, וכל שישים האדם מבטחו בו ית' - כן יעלה וכן יצליח. וישמר מכל דבר המפסיד את הלימוד האמיתי, הלימוד והתפילה קשורים זה בזה, עמל הלימוד עוזר לאור התפילה, והתפילה עוזרת את הלימוד. תפילה בבחינת קבע מרחיקה את הלימוד, והלימוד בעצלתיים מונע תפילה.'

העולה מדבריו שתפילה בנוסח של 'פון הודו ביז האלב צען' מרחיקה ומונעת את הלימוד, וזה פסק של הרבי של כלל ישראל, ואין בזה הנחות לאברכי כולל כי רק כך אפשר לצמוח להיות ת"ח. ללמוד בעמילות התורה ולהתפלל בדביקות, וכל אחד מהם מסייע את השני ועוזר להגיע לתכלית השלימות.

זה מאוד חשוב בעיני, הן עצם הלימוד, שהאברכים רוצים באמת ללמוד בעיון וביגיעה כראוי, ועל כולם התפילה קודם הלימוד, שזה הולך ביחד וכנ"ל. ורואים שהאברכים לקחו את זה ברצינות ובאים בזמן ולומדים בעמל ויגיעה. ומי מדבר על התצוגה של הטלפונים בחוץ שזה ממש קידוש השם, הרבה יהודים שנכנסו לכאן וראו מחזה זה אמרו שצריך לצלם את זה ולשלוח לעולם כולו.

אני חושב שכל האברכים שהשאירו את הטלפון בחוץ נוכחו לראות שב"ה עולם כמנהגו נוהג ואף אחד לא מת או נחלה בזמן שהטלפון לא היה עליו, וזה ממש פלא, כי עד היום הוא היה סבור שאם ישאיר את הפלאפון בחוץ בזמן הלימוד 'מי יודע' מה יקרה בדיוק אז... ולמעשה הכל בסדר.

מבקשים להשי"ת שיהיה לזה קיום והמשך ושנזכה להגיע לתכלית השלימות בעזרת השם.

רציתי רק להקדים ג' נקודות לפני השיעור:

א) כשאני אומר שיעור חייבים להתערב ולהתווכח, להעיר ולהאיר, להקשות ולתריץ, כי אם לא אני סוגר את הספר והולך...

ב) כשרוצים לחשוב איזה סברא ומהלך, אין שום תועלת להביא שסברא זו כתובה באחד מספרי האחרונים, כי כשלוומדים ענין ורוצים לדמות מילתא למילתא וכדו' צריך לחשוב ולהבין איך אני מבין את זה ולמה אני מדמה את זה, וגם אם ספר פלוני מבין שזה דומה לזה, מותר לי לחלוק עליו ולהבין אחרת, שהרי כולנו אחרונים... ורק סברא של הראשונים היא קודש קדשים ומוכרחים לנסות להבינה.

ג) חשוב מאוד שהאברכים יתרגלו לכתוב עלי גליון כל הערה וקושיא וחיידוש שעולה בדעתם, ואף שלפעמים זה קשה ואין כוח לזה, יש לדעת שזה מאוד מאוד חשוב. אפילו אם כעת זה נראה משהו פשוט ובלי חשיבות, אחר כך כשחוזרים על זה ורואים מה כתבו בשעת הלימוד זה מאוד מסייע לבהירות וללימוד. בספרים (קצ' הישר פרק נ"ג ועוד) רימזו בלשון המשנה (אגות פ"א מ"ו) 'זקנה לך חבר', שייש להתחבר עם הקנה והעט ולכתוב כל דבר'. והחזון איש כותב באיגרת לבחור ישיבה (קצ' אגרות מז"א ח"א אגרת ד) 'קבע נא הערותיך בספר מכורך למען תהיינה לך למושמת וזה חיזוק לעיון'.

י' ז"ל: 'קנה לך חבר כמשמעו, וגם ירמוז על הקולמוס יהא לך חבר שתכתוב מה שתחדש'.

נקודות מתוך השיעור בהלכ' טבילה כלים בהיכל הכולל

יום חמישי פר' וירא י"ג מרחשוון תשפ"ה

♦ זכרים מכלים שונים ♦ חיוב טבילה בכלי פלסטיק ואינדוקציה

זמנינו, דעת המנחת יצחק (שו"ת חלק ג סימן עו-עט) שיש להטבילם בלא ברכה¹ וכן מנהג ירושלים. ודעת רוב הפוסקים [הלא המה החזון איש [כן שמעו ממנו בעל הקהילות יעקב זצ"ל ובנו הגר"ק זצ"ל² (הוצא באורחות רבינו ח"ג עמ' פה)], השבט הלוי (קובץ מצית לוי יו"ד עמ' קמ"א אות ה), שו"ת משנה הלכות (ת"ז סי' ק), שו"ת ציץ אליעזר (ת"ז סי' לו), וכן מובא באיזהו מקומן מהרבה מפוסקי זמנינו] לפטרם מכל וכל מטעמא דאי אפשר לחדש חיוב טבילה על מה שלא היה בזמן חז"ל, וכן נהגו רובא דעלמא.

והנה יש לעיין בגוף סברא זו דלא היו בזמן חז"ל, ולענ"ד אין לזה שום הבנה כיון שחז"ל לא באו ותיקנו תקנה חדשה והטילו חיוב חדש על כלי זכוכית, שיהיה שייך לומר שא"א

כיון דחכז"ל לא גזרו רק על כלי זכוכית, לא חל הגזירה על שאר דברים³.

¹ ד"ל: "אמר לי מו"ר דצוק"ל ששאל את מרן החזו"א דצוק"ל בענין כלי פלסטיק ונילון מחז"ל אם צריכים להטבילם ואמר לו מרן שלא צריך להטבילם."

חיוב טבילה כלי פלסטיק

בסוגיית הגמ' (ע"ז ע"ה ע"ב) ילפינן מדכת"ב בפרשת מדין (במדבר לא כג) 'אך את הזהב ואת הכסף את הנחושת את הברזל את הבדיל ואת העופרת', שרק כלים העשויים ממיני מתכות חייבים בטבילה. ואיתא שם: 'אמר רב אשי הני כלי זכוכית, הואיל וכי נשתברו יש להן תקנה, ככלי מתכות דמו'. וכן נפסק בטוש"ע (יו"ד סי' קכ ס"ב).

ויש לדון מה הדין בכלי פלסטיק, האם חייבים בטבילה כמיני מתכות כיון שאפשר ג"כ להתיכם ולהמיסם ולבנותם מחדש ככלי זכוכית, או שלא. ונחלקו בזה אחרוני

¹ ז"ל: 'הנה כבר נשאלתי בזה, וכתבתי להטביל אותם בלא ברכה, מטעם שכתבו הפוסקים, דאם יש לו תקנה ע"י התכה באש, הוי ככלי זכוכית, וצריך טבילה, אך מ"מ אין לברך מטעם שכתב כ"ת בשם מלמד להועיל, די"ל

רק בכלים ששייך בהם תורת ליבון והגעלה, לא הבנתי דבריו דנהי נמי שבאש ממש אינם ראויים לבוא אבל במים רותחים שפיר אפשר להשתמש בהם וא"כ שייך בהו תורת הגעלת כלים, ומאי דכתיב בקרא 'אשר יבוא באש' היינו הרותחים ולא דווקא באש ממש ופשוט.

ואולי יש לדון לפטרם מטעם אחר, ובהקדם מש"כ בערוך השולחן כאן (1607 טז) וז"ל: 'ונלע"ד בשנדקדק על עצם הטעם דשוניהו רבנן ככלי מתכות מהאי טעמא איזה סברא יש בזה הלא עיקרה היא חול ומה ראו חכמים על ככה לגזור עליהם טבילה מהך טעמא גופא שלענין טומאה דחו לה, אך הענין כן הוא, דהנהגה כל המיני מתכות יסודם מן העפר אך שבאותן המקומות שחופרין בהן המתכות

לחדש עוד תקנה, זה אינו, אלא שחז"ל ביארו והגדירו מה נכלל בחיוב התורה לטבול כלי מתכת, ואמרו שהקובע להיקרא בשם כלי מתכות הוא אם הכלי ניתך ונעשה מחדש, שכל שנכלל בהגדרה זאת הרי הוא הוא כלי המתכת שעליו דיברה התורה, ומינה דאם נמצא היום כלי חדש שג"כ נכלל בהגדרה זו ואפשר להמיסו ולתקנו מחדש, פשוט שחייב בטבילה ככלי מתכת ממש. ומצאתי לי סעד שכן העיר הגרמ"מ קארפ שליט"א [שאני מאוד מחבב את דרך הלימוד שלו ואת השכל הישר שניכר בספריו ובפסקיו] בספרו משמרת הבית (פ"ד הע' 13)^ט.

אמנם מה שכתב שם בהמשך דבריו שיש לפטרם מטעם אחר כיון שאין עומדים באש וכל הפרשה מיירי

ז"ל: 'ומ"מ לענ"ד אין מקום לחייב כלי פלסטיק מטעם אחר, דבהא דכלי סעודה אמורין בפרשה מבואר ברש"י ברא"ה וברשב"א בתורת הבית דכתיב כל אשר יבא באש, ובביאור הגר"א ק"כ סק"י דכל הפרשה מיירי בכלים שראויים לבוא באש ולבלוע, והיינו דבעי' שיהא ראוי לבא באש כשיפורין ושצריכין להכשירו בליבון, ולכן כלי עץ פטורים, והרי כלי פלסטיק אינן ראויין לבוא באש ולא דיברה בהן התורה, ומה בכך שיש להן תקנה בהתכה, הלא הם עצמן אינן ראויין לבוא באש ואין להן עמידה באש, א"כ אינן בכלל כלי סעודה האמורים בפרשה'.

^ט ז"ל: 'ונלענ"ד אין הדבר ברור כלל, דהניחא אם היה תקנה מיוחדת לטבילה בכלי זכוכית לזה י"ל דלא חייבום, אבל הלא עיקר טבילת כלים מפורשת מהכתוב או מאסמכתא בכלי מתכות שהן כלי סעודה, ואמרו חז"ל דבכלל חיוב זה דמתכות גם כלי שיש להן תקנה ככלי מתכות, ורק חרס ועץ פטורים, א"כ מסתבר דגזרו חז"ל חיוב טבילה מדרבנן על כל הכלים הדומים לכלי מתכות כמו כלי מתכות, ומה אכפת לן אם היו כלים הללו אז, הלא חייבו חז"ל בתקנת טבילת כלים הכלים שיש להן תקנה ככלי מתכות'.

שמוציאים מהארץ את החתיכות או את הגושים וכד' וצורפים אותם באש בכמה אופנים עד שמוכנים לשימוש, והבינו חז"ל שזה סימן שהם ממש ככלי מתכות. משא"כ בכלים העשויים מנפט ככלי פלסטיק, אינם כלל בתורת כלים שמיידי בהם התורה כי הם מיוצרים מנוזל ולא מגוש מוצק, ומה בכך שלמעשה גם אותם אפשר להתיך ולהמיס, ולכאן זה פשוט שא"א לחייבם מדינא, [וכמו שפסקו הפוסקים לענין כלי העשוי מקרח שאינו בתורת כלי כלל וכלל כיון שזה נוזל ולא גוש].

חייב טבילה כלי אינדוקציה

הנה בשנים האחרונות המציאו [מחמת בטיחות ונוחיות] סוג של כיריים חשמליות שיש להם סירים מותאמים שמצופים בחומר מיוחד, שרק כאשר הסיר מונח על הכירים הם נדלקות והסיר יכול לבשל, אבל אם מניחים עליהם סיר שאין לו את החומר הזה, הכיריים לא ידלקו וא"א להפעיל אותם, ונקרא 'אינדוקציה' בלשונם. ויש לדון מה הדין בסיר אינדוקציה כשגוף הכלי עשוי מחומר שפטור מטבילה ורק החלק התחתון שמונח ע"ג הכירים עשוי מהמתכת המיוחדת הזאת, וזאת כדי שהכיריים

נתדבקו חלקי העפר זל"ז בדיבוק חזק ומשתנים לכמה איכות ויסודות כידוע לחכמי הטבע אבל עיקר יסודם הוא עפר, ולכן כל המיני מתכות צריכין צירוף וזיקוק באש עד שפושטים צורה ולובשים צורה אחרת כל מין מתכת לפי יסודותיו, ולא כן כלי חרס לא לבשו שום צורה אחרת בהיותם כלים וכמו שיסודם מן העפר כן צורתם עפר ואין צריכין זיקוק וצירוף באש.

והנה זה המין זכוכית אמת שיסודו מעפר אבל הא לבש צורה אחרת לגמרי וצריכין זיקוק וצירוף באש ככל מיני מתכות, ומטעם זה כי נשתברו יש להם תקנה דכמו שתחלתם מן האש כמו כן סופם בהשברם תקנתם ע"י האש, ובכך יש להם כל מיני סגוליות של מתכת ואשר יסודו מחול הא מתכות ג"כ יסודם מעפר, ולכן וכו' בהכרח היה לחז"ל לעשותם ככלי מתכות מפני שיש בה סגולת כל המיני מתכות והיינו חילוף הצורה וזיקוק באש וזה שאמרו הואיל וכי נשתברו יש להם תקנה'.

והעולה מדבריו שמה שאמרו שהקובע הוא אם אפשר להתיכם אינו הסיבה לחייבם בטבילה, אלא זה הסימן שהם כמתכת, שבשניהם דרך הייצור היא ע"י

ג) כתב בדרכי משה (ס"ק ו) בשם המרדכי (סי' תמנט בהגה"ה) שריחיים של פלפלין העשוי מעץ שבתוכו סכין של מתכת צריך טבילה. וכן פסק ברמ"א (סעיף ז). והיינו שאף אם הברזל הוא חלק קטן מאוד מהכלי, אבל אם הוא עושה את עיקר פעולת הכלי - חייב בטבילה, כי כאן לא שייך לומר שזה יתבטל ברוב כי אין זה עירוב, אלא שזה עושה חלק מרכזי בפעולת הכלי ולכן החלק שאינו של מתכת לא יכול לפוטרו מטבילה.

ד) בגמרא (ע"ז טז) אמרו: 'קוניא - פליגי בה רב אחא ורבינא, חד אמר כתחלתו, וחד אמר כסופו, והלכתא כסופו'. ופירש רש"י (ד"ה קוניא) שתחילתו של חרס וחופין אותן בחופיא של אבר. וכן נפסק בשו"ע (סעיף ה) שכלים המצופים באבר מבפנים חייבים בטבילה. ואין זה קשור לגדר של מעמיד כי אין החלק האחד מחזיק ומעמיד את השני אלא כ"א מהחלקים הוא לכשעצמו, ויש להבין בדיוק מה ההגדרה והטעם של דין זה ולמה נקטו חז"ל הלשון של תחילתו וסופו [ולא פטור או חייב] דמשמע שזה תלוי בסדר עשיית הכלי, וצ"ע.

והנה בנוסף מצינו מחלוקת ראשונים האם כל הנושא זה רק כשהציפוי הוא מבפנים אבל כשזה

יוכלו להידלק, האם זה מחייב את הכלי בטבילה או לא.

הנה בשולחן ערוך מצינו כמה ציורים של כלי שמורכב משני מינים ורק אחד מהם חייב בטבילה, ונחלק את זה לארבעה אופנים, ואח"כ יש לדון הא למאי דמיא.

א) כלי שהחומר שממנו הוא מיוצר מעורב משני מינים, כגון מתכת ועץ, פשוט שאוליגן בזה בתר רובא כמו בכל התורה כולה, ואם הרוב הוא ממיני מתכות חייב בטבילה, כי החלק הפטור בטל ברוב. וכן משמע בט"ז בסעיף י" (ס"ק יג) ע"ש.

ב) נחלקו הראשונים בכלי של עץ המתחושק בברזל והברזל מעמידו [שמבלעדיו אין הכלי יכול לעמוד] האם אמרינן בזה דהכל הולך אחר המעמיד (שנ"ט טו:) וחייב בטבילה או שלא. דעת התוספות (ע"ז טז: ד"ה והלכתא) והרא"ש (סי' לז) דפטור דכיון שאינו משתמש במקום האבר או במקום הברזל לא הוי דומיא דכלי סעודה דמדין. אבל למהר"ם מרוטנברג (שו"ת ד"פ סי' תרכ"ה) יש לטובלו דאוליגן בתר המעמיד לענין טבילה כמו לענין טומאה. והטור הכריע להטבילם בלא ברכה. אמנם בשו"ע (סעיף ו-י) לא נזכר בפירוש כן, ועי"ש בש"ך (ס"ק יג) וט"ז (ס"ק ט).

שפסק הש"ך (ס"ק ד) ועוד, יש לדון
למאי דמו. ולכאורה לדין מעמיד
פשוט שא"א לדמותם כי אין זה
מעמיד של הכלי אלא מעמיד באופן
ההשתמשות. וגם לכלי המעורב
פשוט שאין לזה שייכות. לגדר של גוי
אולי יש לדמותו, אך אין הגדר שם
ברור וכדלעיל. ורק לריחיים של עץ
שהסכין הוא ממתכת לכא' אפשר
לדמות הא מילתא, כי גם פה פעולת
הכלי היא רק ע"י המתכת, ומאידך
גיסא יש לחלק כי שם הברזל עצמו
טוחן את המאכל ואילו פה זה רק
גורם שהחשמל יידלק, ויל"ע בכל זה.

מצופה מבחוץ פשוט שאין לחייבו
בטבילה, כי בעינן שישתמש דרך
המתכות, וכן דעת התוספות והרא"ש
הנ"ל. אמנם בר"ן (דף לט: מדה"ר ד"ה והלכתא)
מבואר שגם במצופה מבחוץ בלבד יש
להטבילו בלא ברכה וכן הביא
המרדכי (ע"ז רמז מתנט) בשם רבינו פרץ.

ונמצא לגבי הנידון שהזכרנו קודם,
הנה לשיטות הראשונים
שהמתכת חייבת לגעת במאכל כדי
שיתחייב הכלי בטבילה, פשוט שכאן
א"א לחייב שהרי הברזל הוא מבחוץ.
ורק לדעות שגם במצופה מבחוץ
בלבד יש להטבילם בלא ברכה וכמו

ואלו יעמדו על הברכה ידידנו הנכבדים הע"י
שנדבה לבם לקחת חלק בהוצאות הגליון לזיכוי הרבים

הרה"ג ר' יחזקאל דויטש שליט"א

לע"נ אביו

הגה"ח הרב אברהם משה ב"ר אליהו ז"ל
נלב"ע ז"ך מרחשוון תש"ע

זכות הרבים תעמוד לו להתברך בכל מילי דמיטב
מתוך אמונה ושמחה וכל טוב סלה

הרה"ג יעקב חנניה כהן שליט"א

לרגל הולדת הבת לידידו

הרב אברהם יצחק ראטטענבערג שליט"א
למז"ט ובשעוטמ"צ

זכות הרבים תעמוד לו להתברך בכל מילי דמיטב
מתוך אמונה ושמחה וכל טוב סלה

הרה"ח משה נחום רוטמן שליט"א

לרגל אידוסי הבן

למזל טוב ובשעוטמ"צ

זכות הרבים תעמוד לו להתברך בכל מילי דמיטב
מתוך אמונה ושמחה וכל טוב סלה

הרב אברהם יצחק ראטטענבערג שליט"א

בן ב"ק רבינו שליט"א

לרגל הולדת הבת

למזל טוב ובשעוטמ"צ

זכות הרבים תעמוד לו להתברך בכל מילי דמיטב
מתוך אמונה ושמחה וכל טוב סלה

להשתתפות בהוצאת הרב"ק בתרומות והנצחות
נא לפנות לפקס המערכת • או לפל': 058.32.94.976